

УДК 636.37.082

**ВПЛИВ ЗАГАЛЬНОГО РІВНЯ ГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ ОВЕЦЬ НА
ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ**

І.А. Помітун, доктор сільськогосподарських наук, професор
*Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук
України, Україна*

В.Г. Слинько, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Фактори годівлі є визначальними щодо впливу на розкриття потенціалу продуктивності овець та забезпечення якості продукції на різних етапах індивідуального розвитку їх організму. Рівень годівлі вівцематок в період їх вагітності впливає не лише на наступну інтенсивність росту їх потомства [3], але й на розвиток м'язової маси і хімічний склад баранини [5]. Низка авторів [2,4,6] критично оцінюють значення цього фактора, віддаючи перевагу впливу складу раціонів молодняку на комерційні, органолептичні, поживні та технологічні характеристики баранини. Метою було дослідити вплив загального рівня годівлі на формування м'ясної продуктивності молодняку

овець, що важливо для подальшого розвитку вівчарства та збільшення виробництва високоякісної баранини.

Дослідження проводили у експерименті на групах ярок породи прекос в умовах ДПДГ «Гонтарівка». Формування груп здійснювали за принципом аналогів за живою масою, віком та походженням з числа напівсестер за батьками. Для досліду були дібрані ярки 2-місячного віку. Одну з груп вирощували на низькому рівні годівлі, другу – на середньому і третю – на високому. У кожній групі було по 35 голів. Тварин забезпечували (з урахуванням сезонних особливостей) однаковими за структурою раціонами [1]. Споживання кормів урахували методом зважування їх заданої маси за видами та залишків упродовж кожної доби досліду з точністю до 0,1 кг. За період вирощування ярок від 2 - до 18 - місячного віку враховували: живу масу; вовнову і м'ясну продуктивність та якість м'яса; конверсію корму у вовну та баранину.

Обліком фактичного споживання кормів ярками віком 2-4 місяці встановлено, що тварини отримували раціони однакової структури. В одному кілограмі сухої речовини містилось 10 МДж доступної для обміну енергії при протеїно-енергетичному відношенні 140-141 г. Середньодобове споживання енергії ярками, які знаходилися на високому рівні годівлі становило 0,91, помірного (середнього) – 0,81 та низькому – 0,72 енергетичних кормових одиниць. У наступні вікові періоди тварини споживали однакові за структурою раціони, які містили в одному кілограмі сухої речовини 11,0 МДж обмінної енергії за протеїново-енергетичного відношення 106-107 г.

За період досліду структура раціону тварин порівнюваних груп була практично однаковою. На частку концентрованих кормів припадало в середньому за помірного (1 група), високого (2 група) та низького (3 група) рівнів годівлі відповідно 20,9; 21,4 та 21,7 % від загальної поживності згодованих кормів. Кількість грубих кормів становила відповідно 10,5; 9,4 та 10,3 % (зокрема сіно – 8,6; 8,1 та 9,1%), соковитих кормів – 29,2 - 29,3% (зокрема силос – 22,7 - 22,8 %), зелених кормів – 38,2 - 39,2 %, трав'яного борошна – 0,5 - 0,8 %. Зі збереженням вказаної структури було згодовано яркам за низького рівня їх годівлі 403,4 кг кормів. Помірний рівень годівлі за кількістю витрачених кормів становив 488,3 кг, а високий – 586,9 кг, що на 20,9 % та 45,5 % більше порівняно до ровесниць 3 групи.

Ярки позитивно реагували на збільшення рівня годівлі. Якщо на період постановки досліду їх жива маса була однаковою та складала від $22,0 \pm 0,75$ кг (3 група) до $22,6 \pm 0,74$ кг (1 група), то в окремі вікові періоди (4; 9; 12 та 18 місяців) перевага ярок 1 групи становила від 7,8 до 12,1 %, а 2 групи – від 13,1 до 17,7 % над ровесницями 3 групи. По завершенню досліду абсолютні показники живої маси у відповідних групах складала $50,0 \pm 0,90$ кг; $53,9 \pm 0,86$ кг та $56,0 \pm 1,44$ кг за переваги 1 групи $p < 0,01$ та 2 групи $p < 0,001$ над ровесницями 3 групи. Зазначені відмінності за живою масою між ярками порівнюваних груп зумовили різний рівень їх м'ясної продуктивності. Тварини за високого рівня годівлі, при забої в 9-місячному віці, перевищували ровесниць 1 та 3 групи за

масою парної туші відповідно на 10,0 % та 16,3 %. При цьому також відзначалося збільшення накопичення маси внутрішнього жиру в 1,41 та 2,34 раза. Сумарно це визначило відмінності за забійною масою, яка склала $16,56 \pm 0,15$ кг у 3 групі, $18,46 \pm 0,75$ кг та $20,19 \pm 0,75$ у 1 та 2 групах. Досягнута різниця 11,5 % та 21,9 % виявилася вірогідною, $p < 0,01$ між ровесницями 3 і 2 групи та $p < 0,05$ між 3 та 1 групи. Підвищення рівня годівлі позитивно позначилося також на показниках забійного виходу, який порівняно до ярок 3 групи ($42,13 \pm 0,53$ %) збільшився у ровесниць 1 групи на 0,80 % та 2 групи – на 3,54 %. Вихід відрубів туш, віднесених до першого гатунку зріс від 72,6 % (3 група) до 75,9 % (2 група) та 78,9 % (1 група). У складі туш на частку м'язів припадало $74,86 \pm 0,57$ % у ярок, вирощених на низькому рівні годівлі, тоді як у ровесниць двох інших груп відзначалося його підвищення відповідно на 1,3 % та 3,0 %. Зміни рівня годівлі зумовили також збільшення коефіцієнтів м'ясності від 2,98 до 3,20 та 3,50.

Різна інтенсивність вирощування ягнят до 9 місяців зумовила зміни і в хімічному складі та якості одержаної баранини. Якщо на показниках найдовшого м'яза спини рівень годівлі практично не позначився, то в середніх пробах фаршу від ярок 2 групи відзначалося зниження вмісту вологи на 2,79 %, вмісту білка – на 2,76 % за підвищення вмісту жиру на 5,59 % проти ровесниць 3 групи. Між 1 та 3 групами зазначені відмінності були не значними. За вмістом амінокислот триптофану та оксипроліну між групами відмінностей не встановлено. Він складав відповідно 1,39-1,41 % та 0,220-0,227 %. Підвищення рівня годівлі супроводжувалося покращанням товарного вигляду м'яса, про що свідчить зростання оцінки його кольору від 139 до 232-265 одиниць.

Встановлено майже пропорційне збільшення вівнової продуктивності за підвищення рівнів годівлі. Настриг немітої вовни збільшився від $4,80 \pm 0,12$ кг (3 група) до $5,08 \pm 0,12$ кг (на 5,8 % - 1 група) та до $5,47 \pm 0,16$ кг (на 14,0 %, $p < 0,001$ - 2 група). За підвищення виходу митої вовни від 51,0 % до 53,5 %, різниця за настригами митої вовни між відповідними групами зросла на 7,7 % та 20,0 %.

Виходячи з енергетичних еквівалентів, було визначено вміст сукупної енергії в усій продукції, яку отримано від тварин у піддослідних групах.

Установлено, що при середньому та високому рівнях годівлі, сукупна енергія продуктів забою була вищою відповідно на 38,8 та 51,9 % порівняно до ровесниць, яких вирощували на низькому рівні. Дещо іншим виявився вміст енергії у вівновій продукції. Від чистопородних ярок, яких вирощували при високому рівні годівлі, було одержано настриг вовни, еквівалентний вмісту 62,62 МДж енергії, що на 11,4 та 22,3 % більше, ніж у аналогів за походженням, вирощених при помірному та низькому рівнях. При цьому співвідношення між вмістом валової енергії у продуктах забою до виділеної під час стрижки вовни є найвищим у ярок 2 групи (4,35 до 1), тоді як в інших групах співвідношення було 3,42 до 1.

Результати досліджень дають нам підставу стверджувати, що для молодняка овець породи прекос, характерним за всіх порівнюваних рівнів

годівлі є домінуючий розвиток ознак м'ясної продуктивності над вовною. При цьому зі збільшенням рівня годівлі посилюється рівень конверсії енергії кормів у м'ясу продуктивність та покращуються показники її якості.

Список використаних джерел

1. Довідник по годівлі сільськогосподарських тварин / Колектив авторів під ред. Г.О. Богданова. К.: Урожай, 1977. С.268-292.
 2. Gkarane V., Brunton N.P., Allen P., Gravador R. S., et al. Effect of finishing diet and duration on the sensory quality and volatile profile of lamb meat. Food Research International, 2019. Vol. 115. P. 54-64.
 3. Kitaeva A., Mamedova V., Bezalychna O., Slyusarenko I. and Novichkova A. Productivity of the Tsigai sheep breed under different feeding regimens. Online J. Anim. Feed Res., 2023. Vol. 13(6). P. 451-459.
 4. Prache S., Schreurs N., Guillier L. Review: Factors affecting sheep carcass and meat quality attributes. Animal, 2022. Vol. 16, Sup.1, P. 100330.
 5. Tygesen M.P., Harrison A.P., Therkildsen M. The effect of maternal nutrient restriction during late gestation on muscle, bone and meat parameters in five month old lambs. Livestock Science, 2007. Vol. 110. P. 230-241.
 6. Yea Y., Schreurs N.M., Johnson P.L., Corner-Thomas R.A., et al. Carcass characteristics and meat quality of commercial lambs reared in different forage systems. Livestock Science, 2020. Vol. 232. P. 103908.
-

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ**

І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА
ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ**

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА
МОЛОКА ТА М'ЯСА**

НАУКОВІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТВАРИННИЦТВА У ХХІ СТОЛІТТІ

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 95-річчю від дня народження доктора
сільськогосподарських наук,
професора, академіка УАН
Григорія Олександровича Богданова
6-7 березня 2025 р.**

Київ - 2025

УДК 636:001.8«XXV»(092)
М 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «*Наукові і технологічні виклики тваринництва у XXI столітті*», присвяченої 95-річчю від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка УААН Г. О. Богданова, м. Київ, НУБіП України, 6-7 березня 2025 року. 192 с.

Матеріали конференції подано у авторській редакції.